

Viitaamin D Ijoollee Keessaniif

Viitaamiin D maaliif barbaachisaa?

Viitaamiin D:

- Lafee jabeessuu fi dhibee riikeetii ittisuuf gargaara. Riikeetiin lafee daa'immanii kan laaffisuu fi dadhabsiisu dha.
- Kaalshiyeemii fi Foosfarasii xuuxuudhaaf gargaara.
- Fayyummaa ujummoolee onnee fi dhiigaa akka qabaattaniif ni gargaara.
- Qorannoon akka ibsutti Viitaamiin D dhukkuba, dhiphina sammuu fi dhibeewwan gara garaa ittisuuf gargaara.**

Guyyaatti Ijoolleen Viitaamiin D hangam barbaadu?

Viitaamiin D yuunitii waltaawaa (YW) dhaan safarama. Akkadaamiin waldhaansa Daa'immann Ameerikaa kanneen armaan gadii gorsa:

- Daa'imman ji'a 12 gadi ta'ani Viitaamiin D guyyaatti yuunitii waltaawaa 400 isaan barbaachisa.
- Daa'imman kurkuranii fi ijoolleef Viitaamiin D guyyaatti yuunitii waltaawaa 600 isaan barbaachisa.

Nyaata kamtu Viitaamiin D of keessaa qaba?

Saalmoon

Uumamaan nyaata muraasatu Viitaamiin D of keessaa qaba.

Isaanis:

- zayita kalee koodii (Fallaana nyaataa 1 = 1,360 yuunitii waltaawaa)*
- qurxummii coomaa
  - saalmoon (aawunsii bilchaate 3 – 570 yuunitii waltaawaa)*
  - tuunaa (aawunsii 3, bishaanii keessatti saamsame = 40 yuunitii waltaawaa)*
  - saardiinii (saardiinii 2, zayitaa keessatti saamsame = 46 yuunitii waltaawaa)*
- tiruu sangaa (oz 3 kan bilchaate = 42 yuunitii waltaawaa)*
- keessa killee (guddaa 1, kan waliin makame = 44 yuunitii waltaawaa)*
- coommee, adii, dheedhii, kan murame, ifa UV kan argate (siinii 1/2 = 366 yuunitii waltaawaa)*

Viitaamiin D nyaata kanneen birootti **dabalamee** isaaniis:

- foormulaa daa'ima (siinii 1 = 76 - 80 yuunitii waltaawaa [qaruuraa ilaalaa; oomishi addaa adda])*
- aannan, 2%, kan itti dabalame (siinii 1 = 120 yuunitii waltaawaa)*
- aannan kan bakka bu'u (sooyaa, aalmondii, obmorii), kan itti dabalame (siinii 1 = 100 -144 yuunitii waltaawaa)*
- itittuu, nyaata gogaa, aannan qabiyyee heddu qabu, kan itti dabalame (tilmaamaan siinii 1/2 = 31 yuunitii waltaawaa)*
- midhaan nyaataaf qophaa'e (dhiheessi 1 = 80 yuunitii waltaawaa)*
- cuunfaa burtukaanaa, kan itti dabalame (siinii 1 = 80 yuunitii waltaawaa)*

Shoorbaa Annan fi killee/Chaangu'a

Daa'imni tokko saalmoonii awuunsii 3 ol yoo nyaate ykn aannan awuunsii 8 siinii *shan* yoo dhuge malee, nyaata irraa viitaamin D gahaa argachuun rakkisaadha. Namoota baay'eedhaaf copha Viitaamiinii ykn Viitaamiin D dabalataa ni gorfama.

Namni hundi Viitaamiin D dabalataa ni fudhataa?

Waa'ee nyaata dabalataa fudhatamu irratti gaaffii yoo qabaattan Ogeessa Nyaataa Galmeeffame (RND) ykn dhiyessitoota yaalaa keessan waliin dubbachuun baay'ee barbaachisaa dha.

Ijoolleen koo nyaata dabalataa akkamii fudhachuu qabu?

Nyaanni dabalataa bifa hedduudhaan argamu. Barreeffama dubbisuu fi qajeelfama hordofuu keessan mirkaneeffadha.

Daa'imman: Cophi dhangala'aa Viitaamin D addatti ykn Viitaaminoota biroo A, C, aayiraniif fi filoorayidii waliin ni argama. Meeshaa cophaa oomisha waliin dhufu qofa fayyadamaa akkasumas qajeelfama hordofaa.

Ijoollee: Viitaamiiniin gosa gara garaa alanfatamu viitaamin D wajjin ni jira. Hangi isaas oomisha isaa irratti hundaa'uun addaa adda. Qajeelfamoota oomishichaa hordofaa.

Mucaan kiyya ifa aduu irraa qofa viitaamin D gahaa argachuu hin danda'uu?

Namoonni yeroo gogaan isaanii aduudhaaf saaxilamu viitaamin D argachuu danda'u garuu kun kutaa Waashingitan keessatti kan amansiisu miti. Ji'oota bonaa irraan kan hafe haala qilleensaa kaabaa akka Waashingitan keessatti gogaan Viitaamin D xiqqoo argata. Caralaan aduu kaansarii gogaa ittisuuf hedduu gargaara, akkasumas hanga viitaamin D namoonni argatan irratti dhiibbaa uuma. Kanaaf fedhii guyya guyyaa keenyaa guutuuf viitaamin D gahaa hojjechuu irratti hirkachuu hin dandeenyu.

Ijoolleen kiyya viitaamin D hedduu argachuu danda'uu?

Qorannoon ammaa akka agarsiisutti, hamma gorfameen ifa aduu, nyaataa fi viitaamiinii dabalata yoo fayyadamame carraan balaa viitaamin D hedduu argachuu hin jiru.

*U.S. Department of Agriculture (Muummee Qonnaa Ameerikaa), Tajaajila Qorannoo Qonnaa [Giddu gala Daataa Nyaataa](#)

**National Library of Medicine (NIH)

Dhaabbanni kun carraa wal qixa ta'e kan kennuu dha.

WIC Waashingitan loogii hin godhu.

Qaama-midhamtootni, sanada kana bifa biraatiin argachuuf yoo iyyatan ni argatu.

Gaaffii dhiyyeefachuuf, maaloo 1-800-841-1410 (TDD/TTY 1-800-833-6388) irratti bilbilaa.

Sagantaa WIC Oregon Irraa kan Fudhatame

DOH 960-267 November 2024 Oromo